

ZADANIA PLASTYCZNE KLASA VII

Temat: Rynek sztuki. Prawo autorskie.

Oryginalne dzieła sztuki można podziwiać w muzeach i galeriach sztuki, czy w przestrzeni miejskiej. Możemy oglądać reprodukcje dzieł w internecie czy książkach. Natomiast korzystanie z dzieł sztuki i ich reprodukcji – uwiecznianie, kopiowanie, przekształcanie oraz powielanie i rozpowszechnianie prac artystycznych – podlega przepisom **prawa autorskiego**.

Praca artystyczna ma postać materialną i trwałą, jak rzeźba, czy obraz, ale uznaje się też jej niematerialny, duchowy charakter. Każde dzieło jest indywidualne, jest wynikiem ekspresji twórczej, ma źródło w wyobraźni artysty, jego doświadczeniach, wiedzy i umiejętnościach.

Indywidualny charakter dzieła przesądza o jego ochronie prawnej. Przepisy są szczegółowe, aby jak najlepiej zabezpieczyć dzieła i ich twórców.

- **Autorskie prawo osobiste** – nigdy nie ustaje i nie może być przeniesione na drugą osobę. Oznacza to możliwość podpisywania dzieła swoim nazwiskiem lub pseudonimem, decydowanie o upublicznieniu, a także nadzór nad rozpowszechnianiem pracy.
- **Autorskie prawo majątkowe** – pozwala na korzystanie z dzieła i czerpanie z niego korzyści. Autorskie prawa majątkowe są zbywalne, co oznacza, że mogą być np. dziedziczone. Wygasają ponadto 70 lat po śmierci autora i trafiają do tzw. **domeny publicznej**. Daje ona prawo do bezpłatnego korzystania z umieszczonych w niej prac. Autorskie prawa majątkowe wiążą się z korzyściami finansowymi, jakie twórca czerpie ze sprzedaży lub rozpowszechniania swoich utworów.
- **Prawo cytatu** – pozwala prezentować i rozpowszechniać prace i fragmenty tekstów, w ramach zajęć edukacyjnych, pracy naukowej lub własnej twórczości artystycznej. Należy jednak pamiętać o podaniu autora wykorzystywanego dzieła oraz źródła, z którego je zaczerpnięto. Nie wolno w takich przypadkach zmieniać wyglądu oryginału.
- **Ochrona wizerunku** – zakazuje publikowania i rozpowszechniania zdjęć innych osób, np. na portalach społecznościowych, bez wiedzy i zgody fotografowanych.
- **Plagiat** – to przywłaszczenie cudzego utworu literackiego, pracy naukowej, czy dzieła artystycznego, a także publikowanie pod własnym nazwiskiem fragmentów prac innych osób.
- **Piractwo** – kradzież cudzej własności – głównie publikowanie i rozpowszechnianie w internecie muzyki, filmów i programów komputerowych.

Przestrzeganie prawa autorskiego jest przejawem naszego szacunku do artystów oraz wyrazem poszanowania wspólnego dziedzictwa kulturalnego, zarówno światowego, jak i rodzimego. Korzystając w uczciwy sposób z dokonań twórców i wynalazców, doceniamy ich pracę i wspieramy przyszłe osiągnięcia.